ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ և Թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 ½ »
Եռամսեայ 2 »
Օտար Երկիրներու համար 40 Ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ՚ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։
Նամակները կ՚ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نوم‌رولى
دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 25 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1896 | (Լ. 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ) | 9 ՐԷՃԷՊ 1314. | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 25

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 2/14 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻՆ

Ամէն պատճառ ունինք փափաքելու և յուսալու որ վերաբացուի Արմաշի Դպրեվանքը։ Եւ ուրախ ենք լսելով որ լուրջ խորհուրդներ կան վերաբանալու այս հաստատութիւն։ Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքն Հայրն՝ իր ուշիմ, աշխատասէր և հմտաչատ գործակցին՝ Դուրեան Եղիշէ վարդապետի հետ ձեռք ձեռքի տուած, լաւ գործ մը կատարեց Արմաշի մէջ լռիկ մնջիկ, Ազգին պարգեւելով պարկեշտ, պարտաճանաչ, ուսեալ եկեղեցականներ, և նաեւ ալ պարգեւելու յոյսը տալով։ Անդրանիկ եօթն վարդապետներուն գրիչը տեսանք մասամբ ի՛նք «Արեւելք»ի մէջ, յետոյ լիովին «Մասիս» կրօնաթերթին մէջ, որոյ հրատարակման չչարունակուելուն պատասխանատուութիւնը Դպրեվանքին վրայ չի ծանրանար անշուշտ։ Բայց այն եօթն վարդապետներ լոկ գրչի մարդեր չէին։ Արդէն ամենքը մէկ մէկ գործի վրայ են, Վանքին մէջ կամ դուրսը՝ Նիկոմիդիոյ վիճակներուն մէջ, Պատրիարքարանի մէջ, և ո՛չ մէկ տեսակ պաշտօնէ կը խուսափին։ Օրմանեան Սրբազան և Դուրեան վարդապետ Արմաշէն ուրիշ բան արտադրած չըլլային բայց եթէ կարգապահութեան ու պարտաճանաչութեան ոգւով այս աստիճան տոգորուած եկեղեցականութիւն մը՝ դարձեալ մեծ գործ մը կատարած պիտի ըլլային. զի գիտենք թէ այնպիսի եկեղեցականներ որք գուցէ նոյն նուրբնայ վարդապետներուն չափ ալ ուսեալ չէին՝ որքան դժուարահաճ են իրենց առաջարկուած պաշտօններու մասին։ Իր ամբողջութեամբ առնլով, Դպրեվանքին կրթական և ուսումնական հունձքը մեր վրայ նպաստաւոր տպաւորութիւն թողած է, և ի սրտէ փափաքող ենք որ Եկեղեցին և Ազգին համար այսքան օգտակար հաստատութիւն մը անխափան շարունակուի։

Այդ եօթն վարդապետներէ զատ, Դպրեվանքին ընթացաւարտներէն չորս աբեղայք կան ձեռնադրուած, և Նորակազմ Կրօնական ժողովն իր անդրանիկ նիստին մէջ արտօնեց հինգերորդի մը ձեռնադրութիւնն։ Ասոնցմէ զատ Դպրեվանքն ունի մէկ սարկաւագ և 14 ուսանող։ Մեք ցաւելով լսեր էինք թէ Արմաշի Վանքին Նախկին Միաբանութեան մնացորդներն այնքան հաշտ աչքով չեն նայեր Դպրեվանքին. որովհետեւ ուսումնական հաստատութեան գոյութիւնը տեսակ մը քօղարկել է Վանքին վրայ, և իրենց միջոց չի տար բոլոր եկամուտները գործածելու միայն Վանքին և իր Միաբանութեան օգտին։ Բայց Դպրեվանքն ի սկզբան իր հաստատութեան եթէ իրեն պաշտպան ունեցաւ օրուան Պատրիարքն որ Վանքին երկարժամանակեայ Վանահայրն եղած էր, ներկային մէջ ալ Դպրեվանքն իր շարունակումն ապահովելու համար կը վայելէ դարձեալ օրուան Պատրիարքին անձնական պաշտպանութիւնն, որ իր կեանքին եօթն թանկագին տարիներն այս հաստատութեան կազմակերպութեան ու յառաջդիմութեան նուիրած է։ Այսպիսի հզօր պաշտպանութեանց առջեւ կը յուսանք թէ անձնական մանր մունր ընդդիմութիւնք կը լռեն, և անդին կը մնայ միակ դժուարութիւնն, որ է դրամականը։

«Արմաշ՝ անանկ» խորագրին ներքեւ հատուածով մը երեք շաբաթ առաջ աղաղակ մը բարձանք՝ Արմաշի Վանքին սպառնացող նիւթական տագնապը մատնանիշ ընելով։ Այն հատուած մեր յուսացածէն աւելի ուշադրութիւն գրաւեց։ Ո՛չ, այսօր յուսով և հաւատքով կարող ենք ըսել թէ Արմաշ անօգնական պիտի չթողուի։ Իրեն օգնող ձեռքերը դարձեալ ազատ են իրեն օգնելու։ Վանքին եկեւմուտքը պիտի կոկուի, և դրամական օգնութիւն մը պիտի հայթայթուի մինչեւ որ ուխտագնացութեան շրջանն սկսի։ Վանականները սակաւապէտ մարդիկ են արդէն, քիչով կարելի է գոհացնել զիրենք, և խնամակալութիւնն յուսալի է որ այսուհետեւ աւելի հոգատանի անշարժ կալուածներով Վանքին, մանաւանդ Դպրեվանքին ապագան ապահովելու։ Խնամակալութեան բացակայութիւնն արդէն ամենամեծ դժուարութիւն եղած էր Վանքին համար։ Բայց քիչ քիչ ամէն բան կրնայ իր տեղը գտնել։ Ընդհատուած գործակցութիւններն, անգամակցութիւնները կրնան վերսկսիլ։ Իր սիրական հաստատութեան վերահաստատման ու վերանորոգման գործին մէջ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ամէնէն յարմար գործիչը պիտի գտնէ յանձին Դուրեան վարդապետին։ Դպրեվանքին վերատեսուչն ըլլալու համար մէկ հատիկ մարդն է այս համակրելի եկեղեցականն։ Օրուան Պատրիարքն ըստ օրինի Արմաշի Վանքին ալ Վանահայրն է։ Բայց պէտք է Փոխ-Վանահայր մ՚ունենալ հոն Վանքին մէջ, որ պատասխանատու ըլլայ Վանքին նիւթական մատակարարութեան համար, և արտաքին աշխարհի առջեւ Վանքին ներկայացուցիչն ըլլայ։ Ոմանք այս պաշտօնին յարմար կը սեպեն Տ. Խորէն Սրբազանն, որ իբրեւ Նախկին Վանահայր և Նախկին Պատրիարք, այն հաստատութեան պահպանման և պայծառութեան հոգ տանելու սէր և փափաք կը տածէ անշուշտ, և անցեալոյն փորձառութեններն կրնայ օգտել։ Ուրիշներ նոյն պաշտօնին կառաջարկեն Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանն, յիշեցնելով թէ հայ եպիսկոպոսութեան պատուաբեր մէկ անդամը պէտք չէ անգործութեան դատապարտուի, և քանի որ Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ հրապարակային գործունէութենէ կը խուսափի, մենակայ վանքի մը հանդարտիկ մէջավայրն իր սիրած տեսակէն աշխատութիւն մը կրնայ հայթայթել իրեն։ Բայց ո՛րն ալ ըլլայ Փոխ-Վանահայրը, մեզ համար կարեւորն այն է որ Փոխ-Վանահայրը դժուարութիւն չյարուցանէ Դպրեվանքի Վերատեսչին գործունէութեան, և սրտով համակիր ըլլայ Դպրեվանքին։ Այս ուսումնական պաշտօնին մեր կարծեօք յաւագոյն ընտրելին Դուրեան վարդապետը կրնայ ըլլայ։ Այսպիսի պաշտօն մը իրեն գրգիռ պիտի ըլլայ յառաջ տանելու իր եկեղեցական, պատմական ու բանասիրական ուսումնասիրութիւններն, և միւս կողմէ եկեղեցականութեան նոր սերունդը մօտէն չահագրգռելու այնպիսի աշխատութեանց։ Երբ Վիեննա և Վենետիկ իրենց հիմնութեան բեռին տակ կը ճնշեն մեր միտքը, շունչ առնելու համար մերթ ընդ մերթ մեր աչքերը պիտի կրնանք դարձնել դէպ Արմաշ, ուր աշխատասէրներու լուրջ և խոհուն խումբ մը յոյս պիտի տայ մեզ թէ Հայ եկեղեցականութեան իմացական ապագան վստահելի ձեռքերու մէջ կը գտնուի։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԵՐԶՆԿԱ

Բ.

Շատ հին ժամանակէ ի վեր հաստատուած քաղաք մ՚է Երզնկա։ Հնագիտաց համար չահեկանութիւն կունենար եթէ անոր նախապէս հիմնուած տեղը որոշ գիտցուէր՝ շատեր գրեցին անցեալոյն մէջ այս մասին, կարծիքնին միայն յայնեցին, Ալիշան ալ որոշ բան մը չէ ըսած։ Քաղաքէն երկու ժամ հեռու, Զարչարանաց Լուսաւորիչ վանքին մօտիկ Երեւան գիւղը կը նկատեն Երիզան կամ Երէզը, ուր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ չարչարուեցաւ իր փրկել ուզած երիզացւոց կողմէ. ոմանք Եփրատի աջակողմը կենթադրեն, ուր հողին տակէն գերեզմանաքարեր կելնեն որոշ նշանագրերով. ուրիշներ քաղաքին վարի մասը կը նկատեն հին քաղաքը, ինչպէս կը յօրջօրջուի մինչեւ հիմա և ուր ամբողջ չէնքեր երեւան կելնեն մերթ հողին տակ թաղուած. այդ փլատակներուն մէջէն թոնիրներ ելած են, ասոնց մէջ պըտուկներ՝ հողէ ու պղինձէ, — կերակուրի ոսկորներով լեցուն։

Երկրաշարժով քանի՛ցս կործանած և վերականգնած այս քաղաքն ունի մի քանի հազար տուն հայ ընտանիք. ուրիշ ազգեր ալ բազմաթիւ են։ Հայուհին իր տան տիրուհին, սիրուհին, սպասուհին է միանգամայն. ոչ մէկ կին մօքէն կանցունէ օգնական կամ օգնականուհի ունենալ դուրսէն, որքան և ծանրագրող ըլլայ նա և ընչեղ։ Իսկ էրիկ մարդն երկրագործ է կամ արհեստաւոր և կամ վաճառական։

* * *

Երկրագործութիւն. — Այս արհեստն իր նախնական վիճակին մէջ է մնացած հոն մինչեւ հիմա. Նոյի որդիքը, եթէ երբեք հրաշքով մ՚արթննան, զարմանօք պիտի տեսնեն թէ երկրագործութեան կամ մշակութեան հիմն ինչպէս որ իրենք գրին այնպէս կը շարունակուի դարերէ ի վեր։ Սեմին բահը, Յաբեթին բրիչը, Գամին արօրը հոն են տակաւին անփոփոխ։ Այս գործիներով հողը կը բորեն ամէն տարի և երկու տարին մի անգամ միայն կը ցանեն. (հողը յոգնած ըլլալով մէկ տարի հերկ, չի ցանուած մնալու պէտք ունի. կատակ չի հասկնաք, լուրջ կըսեմ) տասնեհինգ տարին անգամ մը միայն կաղբոտեն արտը։

Մեր երկրագործ եղբայրներն Երզնկայի քաղաքին բոլորտիքն ունին իրենց սեփական արտերն և կամ մեծատուններու, կալուածատէրներու հողերը կը մշակեն և երբ հաւասար ընկեր արդիւնքը կը բաժնեն մէջերնին. այսպէս մին դրամագլուխն՝ իսկ միւսը աշխատութիւնը դրած կըլլայ։

Այդ քրտնաթափ աշխատութեան հետ քիչ մը ճարտարութիւն բանեցընել, ո՜հ, մէկին մօքէն չանցնիր ասիկա։

Մեր գաւառացի երկրագործները գիտեմ թէ ի՛նչ եղանակով կաշխատին և ի՛նչ հասոյթ կարտադրեն, բայց ասիկա չպիտի ըսեմ, միայն պիտի պատմեմ թէ ի՛նչպէս կընեն երկրագործութեան մէջ ալ զարգացած ազգեր, հեռու երկիրներու մէջ։

Ահա թէ ինչպէս։ Հողն ամեն տարի կը ցանեն, բնաւ չեն վախնար թէ կը ծերանայ կամ կը յոգնի նա, — ինչպէս կըսեն մերինները. — հողը կը հերկեն այնպէս ինչպէս մեր երկրագործները կընեն արդէն՝ տարբերութիւնը սա է թէ անոնք երկու տարուան մէջ երկու անգամ կը ցանեն, իսկ մերինները մէկ անգամ. հասոյթն ալ այսպէս ուղիղ կը համեմատուի։

Անոնք հինգ վեց տարին անգամ մը, ամէն տարի ցանուելով ծերացած հողը կերիտասարդացնեն, երբ մէկ խորութեան տակ թաղուած, հանգչած հողը վրան՝ իսկ վրայի հողը տակը փոխադրելով։ Սարկա մեր գործերով կատարել անհնարին է. 8-10 ոսկի արժէքով մեքենայ մ՚ունին անոնք, պէտք է հոս մը գնեք անկէ առանց խօրուելու, և սակայն անպատճառ սասնի ծախք մը ընելնին չեմ յանձնարարեր; բաւական է որ մտածէք թէ կայ միջոց մը հողը պարապ չի ձգելու, կամ ամէն տարի ցանելու։ Եւ յետոյ ունին անոնք ուրիշ մեքենայ մը որ մէկ կողմէն կը հնձէ միւս կողմէն կը կամնէ, ցորենը յարդէն կը զատէ, գրեթէ շատ դիւրաւ, այնպէս որ մեր երկրագործներուն 15 օրուան մէջ ընելիք գործն անոնք մէկ օրուան միջոցով աւարտած կըլլան արդէն։

Մերիններուն ցորենն անձրեւին տակ մնալով արժէքէն կը կորսնցնէ յաճախ, յարդը հովը կը տանի, իրենք ալ չեն տեսներ, երկար ժամանակ հովի սպասելով՝ բերքը բազօթեայ կը թողուն ու գողի կը հանդիպին և գետ չատ զմասներ կը կրեն ուրիշ ճարտար ու հնարիմաց երկրագործ մը ազատ պիտի ըլլար անոնցմէ։

Արհեստն ուսումնասիրել հարկ է. ութիոն՝ խաչխաչ ցանելու գիւտը Դիմաքսեան Սրբազանի առաջնորդութեան օրով մուտ գտաւ յԵրզնկա և երկրագործ դժգոհ ըլլալու պատճառ չունեցան։ Շերամաբուծութիւնն երկու տարի առաջ մէկը փորձեց հոն, ուրիշներ չի հետեւեցան. ամէն ծառերու հետ թթաստան չատ ունի այս քաղաքն. ի՛նչ հիանալի արդիւնք պիտի վայելեն հոն հաստատակամ ու աշխատասէր շերամարոյծներ, եթէ մէկն ալ ուզեն այս ճիւղը։

* * *

Արհեստ. — Երզնկայի մէջ կան հայոց ձեռքը աղնիւ արհեստներ՝ կօշկակարութիւն, պղնձագործութիւն, ոսկերչութիւն, ժամագործութիւն, դերձակութիւն, կտաւագործութիւն, մանուսայագործութիւն են. Սակայն արհեստաւորներէն և ոչ մին կրնայ մրցիլ նոյն իսկ Պոլսոյ արհեստաւորներուն դէմ։ Հաստատուն կօշիկներ կրնան չինել բայց... բնաւ մեր կօշիկներուն պէս ճաշակաւոր. ոսկերիչներ ունի սիրուն առարկաներ կրնան պատրաստել հոն, մինչ կը գանգատին թէ գործ չկայ, բայց ոչ մէկ ոսկերիչ մտածեց իր արտադրութեանէն մաս մը Պոլիս կամ այլուր ղրկելով ծախելու փորձ մ՚ընել։ Օրինակի համար. ամէն մարդ գիտէ թէ արծաթի կտոր մը վրան փակցուած գաւազանի մը համար կը վճարենք առ նուազն քսան ղրուշ։ Այդ արծաթի կտորն առ առաւելն երկու տրամ է միայն — և իջիր մինչեւ կէս տրամը զոր պարզ աչքով կարելի չէ շօշափել — ու կ՚արժէ 4 դահեկան. անոր փայտը մէկ դահեկան ենթադրենք, ըսել է հինգ ղրուշ արժէք ունեցող առարկային համար 15 ղրշ. ալ չահ կուտանք. թող ըսեն մեր ոսկերիչները, միթէ այդ գաւազանին աւելի աղէկը չե՞ն կրնար պատրաստել իրենք. ես վստահ եմ թէ կրնան, բայց ինչո՞ւ չեն գործեր ուրեմն և կը գանգատին։ Իրենց արդար հացն օտարին թողած են, չեն մրցիր, չեն գործեր, չեն շարժիր վաստակի իրենց նախորդներէն զանազանուիլ չեն ուզեր։ Ու ձեռքերն ծալլած գործ չկայ կըսեն. գործ միշտ կա՛յ արհեստաւորին, միայն թէ արհեստին մէջ պէտք է դնել քիչ մը ճարտարութիւն և գործելու եղանակին մէջ գիտակից իմացականութիւն։

Դերձակութիւն. — Այս արհեստը հին դրութեան մէջ թաղուած է, թէպէտ դերձակներ առ հազարակ երիտասարդներ են հոն։ Իրաւ է թէ հիմա էլլէկ, էնթարի, չօթիկ չեն ձեւեր. ժամանակը զանոնք մեր հոս հագած հագուստներուն վերածած է, սակայն երզնկացի դերձակին ձեւած հագուստ ոչ մեզի համար է և ոչ մեր ճաշակին կրնայ յարմարիլ. սխալ է ենթադրել թէ սեղանի ճաշակին համաձայն կը գործեն. երիզացին երիտասարդ ըլլայ թէ ծեր, կամ կին, Պոլիս եկած վայրկեանին մասնաւոր ճիգ մ՚ունի տարազը փոխելու. լաւը լաւագոյնէն զանազանելու կարողութիւնն ունենալու չափ զարգացած է Երիզացին։ Դերձակներուն առաջդիմութիւնն ու զարգացումն իրենց արհեստին մէջ շատ հեշտ պիտի ըլլար եթէ երբեմն երբեմն եւրոպական նորաձեւութեանց յայտագիրներն, որոնք միշտ ձրի կը ղրկուին ամէն տեղ, գոնէ հաճոյքի համար աչքէ անցունէին։ Պէտք է ըսել նաեւ թէ այդ յայտագիրները հասկնալու համար անպատճառ գրուած լեզուն կարդալու պէտք չկայ. արհեստաւորը պատկերներուն վրայ երեւցած թիւերէն շատ բան կրնայ իմանալ։ Միշտ հետեւող պէտք է ըլլալ. արհեստ մը իր բոլոր նորութիւններով օրն օրին իմաստասիրելու է։

Արհեստն արհեստաւորի դէմ ընտրելու գաղտնիք ունենալու չէ։

Եթէ արհեստաւորն իր արհեստին տէր չըլլայ, սորված ու գիտցածը բաւական համարելով միայն աշխատի, հաւատացէք, քիչ ժամանակէն իր արհեստին գերին պիտի դառնայ։ Արհեստաւոր մը պէտք է սա սկզբունքը միտքը պահէ, «Արհեստը միջոց մ՚է մարդուն ձեռքն որով մարդիկ իրենց զանազան պէտքերուն գոհացում կուտան», այս միջոցը կամ միջնորդն իր վիճակին մէջ զսպելու գաղտնիքը զայն ճանչնալն է, լաւ ճանչնալը մանաւանդ. հոս է արհեստաւորին չահը, յառաջդիմութիւնը, յաջողութիւնը։

Առանձին յօդուածով մը պիտի խօսինք Երզնկայի վաճառականութեան և մանուսայագործութեան վրայ, որուն երբեմն հարիւրաւոր ընտանիքներ կապրէին հոն հանդարտիկ մինչեւ այս արհեստագործութեան տագնապը։

ՅԱԿՈԲ ՔԱԴՐԱՏՈՒՆԻ

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԸ

Երբ որ իմացանք Մասիսի վերստին լոյս աշխարհք գալը, չատ ուրախացանք։ 44 տարուան հայ օրաթերթի մը ժամանակէ մ՚ի վեր անուանական գոյութիւնը ցաւ կը պատճառէր մեզ, ինչպէս և ամէն ընթերցասէրներու։ Կ՚ուզէինք որ վերստին հրատարակուի այն, հրատարակուի իբրեւ օրաթերթ, ճիշդ ինչպէս որ էր Ալէ-Էլէի հետ ձուլուելէ առաջ։ Մեր այս փափաքը քանիցս անձամբ յայտնած ենք յարգելի արտօնատիրոջն, Իւթիւճեան Կարապետ էֆ.ի։ Ալէ-Էլէի խափանումէն յետոյ ալ, կը զարմանայինք թէ ինչո՞ւ համար չեն սկսիր հրատարակել Մասիսն իբրեւ օրաթերթ, մանաւանդ որ հրապարակի վրայ բնաւ հայերէն թերթ չէր մնացած։ Բիւզանդիոնի հրատարակուելովը՝ թէեւ հրապարակը կ՚օծուէր նոր օրաթերթով մը, բայց Մասիսի հրատարակութեան համար մեր ունեցած փափաքը չէր ոկարանար. ընդհակառակը՝ կ՚ուզէինք որ Մասիսն ալ հրատարակուի, և ունենանք հայերէն երկու օրաթերթ. սկիզբէն ի վեր այս համոզումն ունեցած ենք. միշտ ունենալու է երկու օրաթերթ. հրապարակը մէկ օրաթերթի տիրապետութեան թողուլ չըլլար. և Ազգն ալ կրնայ երկու օրաթերթ ապրեցնել Պոլսոյ մէջ։

* * *

Կը հասկցուի թէ ի՛նչ հրճուանքով ողջունեցինք Մասիսի վերստին երեւումը։ Մասիսի տեղ ուրիշ օրաթերթի մը, օրինակի համար Հայրէնեէլի, վերբերումը նոյն հրճուանքը թերեւս չպատճառէր մեզ։ Մասիս, ամբողջ 30 տարի և աւելի ժամանակ, գոնէ մեծ ծառայութիւն մը մատուցած էր հայ գրականութեան. գրական աշխարհիկ լեզուն կոկած, կանոնաւորած և կազմակերպած էր՝ մանաւոր խնամօք Իւթիւճեան էֆ.ի։ Հայրէնեէլի մը վրայ՝ Մասիսը պիտի նախընտրէինք, խմբագրութեան գլուխն Իւթիւճեան էֆ. գտնուելու պայմանաւ, որպէս զի մեր արդի գրական լեզուն նոր զարկ մը առնէր դէպ ի կատարելագործումն։ Բայց աւա՜ղ, նորածին Մասիսի հրատարակուած այս մի քանի թիւերը կարդալով՝ որչա՜փ յուսախաբ գտանք մենք զմեզ և որչա՜փ ցաւ զգացինք։ Ո՛րպիսի ազգութիւն լեզուի և ի՛նչ աղքատութիւն ու տափակութիւն նիւթերու և գաղափարներու։

* * *

Զարմացա՛նք. այսպէ՞ս պիտի ըլլար Իւթիւճեան էֆ.ի անունը կրող թերթ մը. արդեօք մոռցե՞լ է հայերէնը. բայց ո՛չ, իր Երէ-տուանդ-ուխան յէ-տրան-էներն այնչա՛փ մաքուր, այնչա՛փ գեղեցիկ, այնչա՛փ կոկիկ լեզուով մը կը գրէ։ Թերթին մնացեալ մասերը կը խմբագրուին աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցող ո՛չ մի լեզուով, ո՛չ հայերէնով, ո՛չ չինարէնով, ո՛չ արաբերէնով, ո՛չ ալ Հօթենթօթներու կամ Զուլուներու լեզուով։ Թերթին ամբողջ արժէքը կը կազմեն նոյն Ցէ-տուանները. մնացեալն ամբողջապէս կրնաս ջուրին տալ։ Իբրեւ խմբագրական կամ առաջնորդող գրուած յօդուածները կրնաս առանց խղճահարութեան զերոյի հաւասարեցնել. գաղափարներու խեղճութիւն և աղքատութիւն, հակասական և զիրար ջրող խորհրդածութիւններ, տափակութիւն, վերջապէս համբակութեան և ագիտութեան որոշ նշաններն և ապացոյցները կը գտնես հո՛ն, այդ խմբագրականներու և թերթին ընդհանուր պարունակութեանը մէջ։ Գէթ չնորհքով լուր տա՛ր այս լրագիր. գէթ օրն օրին կարեւոր լուրերը կարդայի՛նք. այդ ալ չը կայ. միշտ քանի մը օրուան լուրե՛ր, հինցած և կարեւորութենէ զրկուած. Ազգային լուրերն ալ այսպէս, Արտաքին և Ներքին լուրերն ալ։

Զարմացանք, այո՛, թերթին այս խեղճ վիճակին վրայ, վասնզի կը կարծէինք թէ Իւթիւճեան էֆ., իր թերթին պատուոյն այնքա՛ն նախանձախնդիր, մօտէն կը հսկէ թերթին պարունակութեան, մանաւանդ լեզուին վրայ։ Բայց մեր զարմանքը շուտով փարատեցաւ, երբ լսեցինք և խմբագրատուն երթալով տեսանք թէ խմբագրութեան փափուկ գործը յանձնուած է նուազ ձեռնհաս անձերու, և թէ Իւթիւճեան էֆ. թերթին նիւթերը բնաւ չի տեսներ հրատարակութենէ առաջ։ Ցաւ զգացինք, և Իւթիւճեան էֆ.ն ալ տեսնելով՝ յատկապէս խնդրեցինք իրմէ որ, գէթ Մասիսի 45 տարուան պատուոյն համար, թերթին յատկացուած նիւթերը սրբագրէ կանխաւ։ «Կրնա՞մ ստանձնել այդպիսի գործ մը», պատասխանեց։ Աղէկս իրաւունք տուի իրեն։ Փորձով գիտեմ թէ որքա՛ն ծանր գործ է թերթի մը մէջ գրուելիք յօդուածոց սրբագրութիւնը։ Շատ անգամ՝ գէշ գրուած յօդուած մը սրբագրելու համար կրկնապատիկ աւելի կը չարչարուիս, կրկնապատիկ աւելի ժամանակ կը կորսնցունես քան թէ դուն քեզմէ յօդուած մը գրելով։ Ասոր ալ պատճառն այն է որ գէշ գրուած յօդուած մը վերագրելու համար, նախ պիտի աշխատիս, ուղիղը պիտի չարչարես՝ գրուածքին իմաստը, միտքը, հասկնալու, որպէս զի յետոյ կարենաս ըստ այնմ սրբագրել։ Սրբագրել ըսելով չատ անգամ հասկնալու է բոլորովին նոր խմբագրել նիւթն և յօդուածագրին սորագրութեամբ հրատարակել։ Շատ չէ չաբաթաթերթը հրատարակած ժամանակս, այդ սրբագրութիւններն

էին որ կը սպառէին խմբագրութեան գործին յառաջացած ժամանակիս մեծագոյն մասը. գործին այս մասը չէր ուզեր ուրիշին վստահիլ՝ թերթին ամբողջ պարունակութեանն, ուղղութեանն և լեզուին միօրինակութեանն անձամբ հսկելու և ապահովելու համար։ Այս բանին մեծ կարեւորութիւն կուտայի, համոզուած ըլլալով թէ թերթի մը հոգին, կեանքն, ամբողջ կարեւորութիւնը կը կայանան բարւոք և անսայթաք ուղղութեան և լեզուի մաքրութեան ու միօրինակութեան մէջ։ Այսպէս սրբագրութեան գործին ծանրութեան անձնական փորձով ծանօթ լինելով, չմեղադրեցի Իւթիւճեան էֆ.ն՝ այդ աշխատութիւնը չստանձնելուն համար, մտաբերելով իր յառաջացեալ տարիքն։ Արդէն շնորհակալ պէտք էինք ըլլալ իրեն որ, «հակառակ ծերացած ու դողդոջուն ձեռքերուն», յանձն առած է գրել իր Ցէլլաթ-ները որոնք իրօք «հաճելի վայրկեաններ անցունել կուտան մեզ, վերյիշել տալով ուրիշ անցեալ օրեր» և որք պատմութեան համար ալ իբրեւ նիւթ կը լուսաբանեն և կարժանագրեն ազգային վերջին 30—40 տարուան կենաց զանազան դէպքերն ու դէմքերը։

* *

Բայց եթէ Իւթիւճեան էֆ. չէր կարող անձամբ հսկել իր թերթին պարունակութեանն և լեզուին կանոնաւորութեանը վրայ, գոնէ խմբագրութեան գործն ստանձնող անձը քիչ մը խղճահարութիւն պէտք էր ունենալ։ Շատ չատ կրնար ըլլալ աշխատակից մը՝ կարող և վարժ խմբագրի մը կամ տնօրէնի մը ձեռքին տակ, իր ինքնագիր յօդուածներն ու թարգմանութիւնները «մասնաւոր ․․․ անցնելէ յետոյ» հրատարակուելու պայմանաւ, այն բանը զոր հիմա ինք մեծ յաւակնութեամբ կը յայտարարէ թէ պիտի ընէ՝ եթէ երբեք թերթին գրութիւններ զրկուին հրատարակուելու համար։ Ինչ՞ղճ լրագրութիւն, ո՞ւր տեղեր իյնար։ Բայց անկման պատասխանատուութեան մեծ բաժինը այնքան չի ծանրանար խմբագրութիւնն ստանձնող անձին վրայ որքան թերթին հրատարակիչներուն վրայ որք գործի կսկսին՝ չէնք շնորհք խմբագրական մարդին մը կազմակերպելէ առաջ։ Սկսնակ մը կրնայ ինքզինք կարող զգացած ըլլալ թերթ մը վարելու։ Ցաւակնոտ մարդիկ միշտ այսպէս կըլլան, իրենց անձին վրայ մեծ համարում, մեծ վստահութիւն կունենան և իրենք զիրենք ամէն բանի կարող կը կարծեն։ Բայց հրատարակիչները, պարտաւոր են ամէն զգուշութիւն ի գործ դնել այս մասին։ Գրական հրապարակը, լրագրութիւնը տղայական խաղալիկ չեն։ Եթէ կարող գրիչներու սովի հանդիպած են, եթէ խմբագիր չէին գտներ, աւելի լաւ կընէին տակաւին յետաձգել Մասիսի հրատարակութիւնը քան թէ զայն հրապարակ հանել այնպիսի վիճակի մէջ որ միայն նուաստութիւն կարող է բերել այդ պատկառելի անուան։ Որպէս զի մեր ըսածները լոկ խօսք կամ թշնամանք չկարծուին, ի ստորեւ որոշ փաստերով պիտի ապացուցանենք զայնս։

Ց. Գ. ՓԱԼԱՔԱՇԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտի մէջ խստիւ կը քննադատեն Միացեալ Նահանգաց նախագահ Մր. Քլիվլէնտի յայտարարութիւնը։ Լրագիրք կ'ըսեն թէ Ամերիկացւոց յաւակնութիւններն և Սպանիոյ նկատմամբ բռնած սպառնական դիրքն, որք կ'երեւին այդ յայտարարութեան մէջ, աննպաստ տպաւորութիւն մ'ըրած են։ Յայտարարութենէն կ'երեւի նաեւ թէ յաւակնութիւն մը կայ եւրոպական տէրութիւններն հեռացնելու ամերիկեան խնդիրներէ։ Մատրիտի մամուլը Մր. Քլիվլէնտի այս նոր ընթացքը դատութեամբ կը վերագրէ՝ Անգլիոյ կողմէ Վէնէզուէլայի խնդրոյն մէջ եղած զիջումներուն։

—Հավանայէն կը հեռագրեն թէ Քլէնֆուէկոսի ֆրանսական հիւպատոս Ֆրանսացի Տքդ. Լէ ձերբակալուեր է, սակայն Հավանայի ֆրանսական հիւպատոսին պահանջմանց վրայ սպանիական իշխանութիւնք ազատ արձակեր են զայն։

ԱՒՍՏՐԻԱ

Խորհրդարանն իր նիստերը պիտի շարունակէ մինչեւ փետրուար 28, չըլլած գրոյցներուն հակառակ, և պիտի քուէարկէ 1897ի ելմտացոյցն՝ առանց քաղաքական ոեւէ վիճաբանութեան մտնելու։ Կառավարութիւնը պիտի աշխատի նոր խորհրդարանին մէջ պահպանողականաց մեծամասնութիւն մը գոյացնելու, որուն շուրջը պիտի համախմբուին, ինչպէս եղած էր Թաաֆէ կոմսին ժամանակ, Չեխերը, Սլովէնները ու Խրուաթները։ Երիտասարդ Չեխերը միշտ ձայն մը կուտենան նախարարութեան մէջ։ Երիտասարդ-Չեխերու պետը՝ Տօքթ. Հէրօլ՝ Պօհեմիայի մէջ յայտարարեր է թէ բոլոր Չեխերը պէտք է համաձայնին յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ՝ ազատ-գերմաններու և նոր արմատական Օմլատենիսթներու դէմ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Լայբցիկի մէջ ալ զինուորական մը բուռն ընթացքի մը մէջ գտնըւեր է, նման Պիւզէվիցի. իր զօրանոցը երթալու պահուն անցորդ մը կեցնելով ստիպեր է իրեն հետ վազել. անցորդը մերժեր է. ասոր վրայ զինուորականը սուրի հարուած մ'իջեցուցեր է անցորդին գլխուն։

—Համպուրկի մէջ չաշխատող գործաւորաց թիւը 17,000ի կը հասնի։ Գործարանատէրք չեն ուզեր հաշտարար եղանակաւ մը կարգադրել այն խնդիրն, ըսելով որ գործաւորաց բուն իսկ նպատակն է օրական ութ ժամ միայն աշխատիլ։

—Նախարարապետը Ռայխստագին ներկայացուց օրինագիծ մը, որով կառաջարկէ Աւստրալիա և Ծայրագոյն Արեւելք բանող թղթատար շոգենաւերու յատկացուած նպաստը մէկ ու կէս միլիոն մարք աւելցնել, որպէս զի կարելի ըլլայ տասնեւհինգ օր մէկ անգամ կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել Գերմանիոյ և Ճաբոնի միջեւ, նոյնպէս գերման շոգենաւերու արագութիւնն աւելցնել։

ՖՐԱՆՍԱ

Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ-դուքսն անցեալ երեքշաբթի այցելութիւն տուաւ Նախագահ Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի Էլիզէի պալատան մէջ։ Մեծ-դուքսն, որուն կը հետեւէին գր... զ...անօրք և այլ սպայներ, պալատան դուռնէն ընդունուեցաւ՝ արարողապետին, և սանդուղին գլուխն ալ՝ Նախագահէն ընդհանուր քարտուղարին կողմէ։ Տեսակցութիւնը տեւեց քսան վայրկեան։ Քիչ յետոյ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ Վանտօմ օթեւանն երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ մեծ-դուքսին։

—Նախարարաց խորհուրդն իր վերջին նիստին մէջ՝ նախագահութեամբ Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի՝ մեկնելի զբաղեցաւ նաւատորմին համար ի գործ դրուելիք նորանոր փոփոխութեանց խնդրովը։ Նիստէն յետոյ նախարարապետն և ծովային ու ելմտական գործոց նախարարը ելմտացոյցի յանձնաժողովոյն նիստին երթալով՝ այդ խնդրոյն վրայ բացատրութիւններ տուին։

—Նախարարաց խորհուրդն որոշեց 250,000 ֆրանք նպաստ յատկացնել՝ Մանշի և Ովկիանոսի վերջին փոթորիկներու զոհերուն։

ՌՈՒՍԻԱ

Ռուս Կարմիր Խաչի ընկերութեան այն խումբն որ Հապէշստան գացած էր, ճամբայ ելեր է Ռուսիա դառնալու համար, բաց ի մէկ քանի անդամներէն որք տակաւին վեց ամիս պիտի մնան՝ իրենց բժշկական պաշտօնն աւարտել։

—Մենելիքի քարտուղար Աթթօ Եսուֆ, որ Բեդրպուրկ կը գտնուի, ի մօտոյ Հապէշստան պիտի ուղեւորի Մ. Լէոնթիէվի հետ։

—Ֆրանսայի արուեստագէտներու ցուցահանդէսն որ կազմակերպուած է ի Բեդրպուրկ՝ ի նպաստ Կարմիր Խաչի գթութեան քոյրերուն, առաջարկութիւն մ'ընդունեց Մոսկուա երթալով հոն ալ ցուցահանդէս մը կազմակերպելու, նորէն բարեգործական նպատակի մը համար։ Ցուցադրիչները Բարիզէն հրահանգի կսպասեն որոշում մը տալու։

ՄՐ. ԿԼԱՏՍԹԸՆ

Տօքթ. Տօպի Զէյթէքէն Հայասէրին գլխուն կոչուեցաւ խնամելու համար զՄր. Կլատսթըն, որ անցեալ հինգշաբթի օր շնչահեղձութեան տագնապ մ'ունեցած էր. իր շուրջը գտնուողները խիստ յուզուեցան։ Կիրակի առտու բաւական ապաքինած ըլլալով ըստ սովորութեան եկեղեցի գնաց փոթորկի մը պահուն. Մր. Կլատսթըն պաղ առաւ և կ'ըսուի թէ այս կրկին հիւանդութիւնը մեծ խոհեմութիւն կը պահանջէ։ Կարելի է որ ծերունի պետական մարդն անմիջապէս Քան ըլլալու, փոխանակ Անգլիոյ հարաւային արեւմտեան կողմը բնակելու ինչպէս ինք առաջադրած էր։

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիայէն օտար երկիրներ գաղթողներու թիւը տարւոյս առաջին վեցամսէն 31,714 աւելի եղաւ բաղդատմամբ 1895ի նոյն շրջանին։

ԱՆԳԼԻԱ

Կալլէսի հիւսիսային կողմը եօթանասուն ժամ անընդհատ անձրեւ տեղալով մեծամեծ ողողումներ տեղի ունեցեր են։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Վէնէզուէլայի կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց ամերիկեան կառավարութեան թէ կընդունի Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց միջեւ եղած համաձայնութիւնն և թէ Վէնէզուէլայի խորհրդարանն արտասովոր նիստի հրաւիրուած է այդ համաձայնութեան վրայ խորհրդակցելու համար։

—Նիւ Եօրք Հէրըլտ Ուրուկուայէն հեռագիր մ'առացեր է թէ կառավարութեան զօրքերը յաղթեր են ապստամբաց որոց կը հրամայէր Սարաիվա։ Վաշինկթընի Ուրուկուայի դեսպանն իր կառավարութենէն հեռագիր մ'ստացեր է ծանուցանող թէ ապստամբները բոլորովին յաղթուած են, թէ ապստամբութիւնը զսպուած և կառավարութեան դիրքն հաստատուն է։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Խորհրդարանին մէջ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը պահանջեց որ արդէն ներկայացուած զինուորական ելմտացոյցն ետ առնուելով նոր մը ներկայացուի, պարունակելով այն ծախքերն որք պիտի ըլլան բանակին նոր կազմակերպութեանց գործադրութեամբը։

Հելլէնական բանակն այժմ կը բաղկանայ հետեւակաց տասը գունդերէ և թեթեւ հետեւակաց ութ գունդերէ, հեծելազօրաց երեք գունդերէ, թնդանօթաձիգ զօրաց երեք գունդերէ, զորս կը կազմեն լեռնային ու դաշտային քսան հրետանիներ, ամրաշէն մէկ զօրագունդէ, հեռագրական ու ռահվիրայ զօրաց մէկ մէկ դումարտակէ, ոստիկան զինուորաց 16 դումարտակներէ և ուրիշ օգնական դումարտակներէ։ Ըստ ելմտացոյցին սպայից ու զօրաց ընդհանուր թիւն է 23,500. զինուորական ծախքն 16 միլիոն ֆր։ Հետեւակ, հեծեալ ու ամրաշէն զօրաց հրացաններն են Քառապինա և Կաա հրացան, որ Ֆրանսայի հին դրութիւնն էր 1874ին։ Թնդանօթներու թիւն է 140 Քրուբ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆՈՐ ՁԱԽՈՂՈՒԱԾԸ

Մակասաքրայի կատարածին մէջ, որ ա՛յնքան անհարկի կերպով հասաւ Իտալացւոց զգացած ուրախութիւնը վաղանցիկ բան մ'ընելու, Իտալիա մեծ արժանիքի տէր երկրախոյզ մը կը կորսնցնէ։ Իտալական ընդհ. հիւպատոս Մ. Չէքի է այս, որ ափրիկեան զանազան արշաւանքներու մասնակցած ըլլալով, այդ երկիրներուն վրայ ունէր այնպիսի արուեստական ծանօթութիւններ, որք յոյժ թանկագին էին իր հայրենեաց գաղթային աշխարհակալութեան համար։

Հազիւ տասներկու տարի է որ իտալական դրօշակն սկսաւ ծածանիլ ափրիկեան փառնդաւոր երկիրներու մէջ։ Նոյն ինքն Մ. Չէքի էր որ 1885ին իբրեւ առաջին գործողութիւն, առեւտրական դաշնագիր մը կնքեց Զանզիպարի հետ. յետոյ անոր յաջորդեցին հողային զրաւումներ և մասնակի թեւարկութեանց վերաբերեալ կարգադրութիւններ։

Աւելի ետքը, Ֆիլոնարտի անուն Իտալացի մը իր կառավարութենէն պաշտօն ստացաւ պէտք եղած միջոցները պատրաստելու՝ ի հարկին իտալական առեւտրական մեծ ընկերութեան մը հաստատման համար, այսինքն՝ երկրին ազդեցիկ պետերը իտալան շահուց կողմը կաշառել, Սոմալիներու գլխաւոր ցեղապետներուն հետ համաձայնութիւններ կնքել, որոց նպատակը պիտի ըլլար իտալական թեւարկութիւնն իրական ընծայել ափրիկեան ծովեզերքին զանազան կէտերուն վրայ։ Իտալացին իր պաշտօնին մէջ յաջողեցաւ, և անոր արդիւնքն եղաւ իտալական նաւային առաջին կայան մը հաստատել ի Մոնկատիշու։ Քիչ ետքը մէջտեղն ելաւ 1891 մայիս 24ի անգլեւիտալական պայմանագիրն, որ երկու ստորագիր պետութեանց իւրաքանչիւրին ազդեցութեան շրջանակը կը գծէր։ Միջոցիս, 1893 յուլիս 16ին կնքուած պայմանագրութեամբ մը, իտալական կառավարութիւնը Պենատիրի վարչութիւնն յանձնեց Ֆիլոնարտի Ընկերութեան, այն պայմանաւ որ Զանզիպարի Էմիրին տարեկան 160,000 ռուբի (իբր 400,000 Ֆր.) պիտի վճարէր ի վարձ չորս նաւահանգիստներու և անոնց յարակից մասերուն, զոր Էմիրն 50 տարուան համար իրեն կը թողուր։

Այսպէս, Պենատիրի ծովեզերքին խնդիրը թէ՛ դիւանագիտօրէն և թէ՛ վարչական տեսակէտով կարգադրուած էր։ Բայց դիւանագիտական համաձայնութիւնք չարգիլեցին բնիկ ժողովուրդները՝ նախանձոտ աչքով մը դիտելու Եւրոպացիներն, որք իրենց երկիրներուն մէջ տիրապետել կուզային։ Սոմալիները մեկեանդ ու վայրագ ժողովուրդ մ'են, որոց աւելութեան փորձերն Իտալացիք քանիցս առած են։ Չէ մոռցուած մանաւանդ Մէրքայի կռիւն, որուն մէջ 1893ի վերջը Թալմոնէ տեղակալն սպաննուած էր. ոչ ալ մոռցուած է 1894 փետրուարի մէջ տեղի ունեցած 700—800 Սոմալիներուն յարձակումն, որոց կրցին դէմ դնել սակաւաթիւ Իտալացիք և Անգլիացիք, շնորհիւ իրենց քաջութեան ու յանդգնութեան։

Պենատիրի երկրախուզութեանց դժուարութիւններն ու վտանգները ծանօթ էին արդէն։ Ուստի տեղի կայ զարմանալու թէ Մ. Չէքիի պէս մարդ մը, որ խորին ծանօթութիւն ունէր այդ երկիրներուն վրայ, ինչպէս կրցած էր յանկարծակիի գալ իր խուզարկութեանց մէջ։ Ինք աւելի հակառակորդ մ'էր քան կուսակից ափրիկեան աշխարհակալութեան։ Վերջերս տեսակցութեան մը առթիւ ցաւ յայտնեց այն վտանգաւոր ձեռնարկութեանց վրայ որոց մէջ ձեռնամուխ եղած էր Իտալիա։ Ինչպէս ընդունիլ որ այսպիսի մարդ մը ինքն ալ ինկած ըլլայ նոյն սխալին մէջ որ քանիցս աղէտաւոր եղաւ իր հայրենակիցներուն Հապէշական պատերազմին մէջ։ Կարծես թէ տեսակ մը ճակատագիրներուն կամ մը կայ որ Իտալիոյ վրայ կը ծանրանայ իր ափրիկեան ամէն ձեռնարկութեանց մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 12 Դեկտ. — Հանրօգուտ շինութեանց նախկին նախարար Մ. Պաւյօ վերսանի ձերբակալուեցաւ երկու տարի բանտարկուելու համար, որովհետեւ չկրցաւ վճարել 900,000 ֆրանքի այն տուգանքն որուն դատապարտուած էր Բանամայի գործին առթիւ։

ՊԵՏՐՈՒՊՈԼԻՍ. — Պատերազմական նախարար զօրավար Վաննովսքի ծանրապէս հիւանդ է. (Թօքախտէ կը տառապի)։

ՀՌՈՄ. — Նախարարաց Խորհուրդը՝ նախագահութեամբ Ռուտինիի թագաւորին՝ որոշեց լուծել Երեսփոխանաց Ժողովն՝ ընդհանուր ընտրութեանց ձեռնարկելու համար։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ. — Անվերսի երեսփոխանաց ժողովը վաւերացուց Պելժիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագիրը։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՄԵԾ ԱՐԿԱԾ

ՊՐԷՍՏ. — Սուլէէ շոգենաւուն ընկղմեցաւ ի Քապօ Թօրրօլպէռօ՝ Սպանիոյ հիւսիսային արեւմտեան եզերաց վրայ։ Կը կարծուի թէ բոլոր նաւազք եւ ուղեւորք, որոց թիւն է երկու հարիւր տասնեւչորս, խեղդուած են։

ՄԱՏՐԻՏ. — Քաբէքսէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մեծ տուն մը փլչելով հարիւր չափ մարդ վիրաւորուեր կամ մեռեր են։

ՍԵՆՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Նոյեմբեր ամսուան ոսկւոյ արտադրութիւնն եղաւ 200,913 ունկի. հոկտեմբերին 199,890 ունկի էր։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 13 Դեկտ. — Սպանիական կառավարութիւնը Քուպայէ հեռագիր մ'ստացաւ թէ զօրավար Վէյլէր Հավանա ժամներ է՝ անձամբ վարելու այն զինուորական վերջնական գործողութիւնն որ ապստամբներու դէմ պիտի կատարուի։

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Դեկտ. (Հաւաս). — Անգլիական մամուլը, խօսելով Ֆրանսայի մէջ նաւային սպառազինմանց նորոգութեան համար եղած առաջարկութեանց վրայ, կը պահանջէ որ Անգլիա ալ աւելցնէ իր նաւային ու ցամաքային ուժերը։

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամէնտօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսերու համար ծաղկաւէտ կըլըանդներ, քօղեր, ձեռնոցներ, կօշիկներ են. և կը զարդարէ հարսի մոմեր վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գներով։

(24)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Ամէն բան յայտնած է ձեզ իմ սէրս, իմ երկչոտութիւնս՝ երբ ձեզ կը հետեւէի առանց խոստովանութիւն մ'ընել համարձակելու, իմ յանդգնութիւնս՝ երբ այս վայրկեանիս սիրտս կը բանամ՝ ձեր ոտքերուն առջեւ թափելու սրտիս խանդակաթ զեղումներն, հոգւոյս արբշիռ պաշտամունքն։ Այո՛, տեսած եմ, ոչ կը սիրուիք եւ ոչ ալ երջանիկ էք։ Տէր Աստուա՛ծ, ի՞նչպէս կարելի է որ մարդ մը ձեր քովն ապրի ձեր հրապոյրին ազդեցութիւնն առանց կրելու, ձեր ծունկերուն առանց փարելու անյարիր։ Ես, երբ զձեզ դիտեմ, սարսուռ մը կ'զգամ բովանդակ մարմնոյս մէջ։ Երբ ձեռքդ շօշափեմ, ինձ այնպէս կը թուի թէ հուր կը վազէ երակներուս մէջ։ Բոլոր արիւնս կուտամ՝ եթէ իմս ըլլաք, վասն զի անկրկնելի իմ թէ ձեր սիրոյ մէկ ժամը կեանքիս բոլոր օրերը կ'արժէ։

Լուի դէպ ի անոր կողմը ծռելով, ցած ձայնով մրմնջած էր իր սիրային խոստովանութիւնները, գրգալի անուշութեամբ։ Աչքերը կը վառէին սիրաբորբոք, շրթունքները կ'այրէին սիրատոչոր, եւ Տիանա՝ արտեւանունքը կիսախուփ՝ անոր կը նայէր երիտասարդական ու անկեղծ սիրոյ այս յորդումէն ակամայ յուզեալ։ Լուի այս վիճակին մէջ զմայլելի էր, եւ կ'արժէր որ սիրուէր։ Անգլուհին մեղամաղձոտ ժպիտ մ'ունեցաւ.

—Քանի՜նե՛ր ինծ արդէն ըսած են ինչ որ դուք հիմա ըսիք, եւ ես հաւատք չեմ ընծայած անոնց, յոյժ բարեբաղդաբար, վասն զի մնոտի քմահաճոյքի արդիւնք էր։ Կենացս ճակատագիրն է որ բոլոր մարդիկ իրենք զիրենք պարտաւոր կ'զգան երդնլու, թէ կը պաշտեն զիս։ Ո՛րքան սուտ երդումներ. ո՛րքան անօգուտ խոստումներ։ Սակայն դուք ուրիշներէն աւելի անկեղծ էք թերեւս եւ իրօք կը սիրէք զիս, վասն զի ահա երկար ատենէ ի վեր հաւատարիմ էք ինծ . . . Բայց եթէ ականջ կախէի ձեզ, այս մեծ սէրն ո՞րքան ժամանակ պիտի տեւէր։ Կին մը ձեզ նման մարդոց համար խաղալիկ մ'է։ Ինծ պատմեցին որ, թէեւ շատ երիտասարդ, կենցաղասէր մ'էք։ Միւս կողմէ Քլէման մը Թօղլաշէն անբաժան էք . . .

—Իր վրա՞յ պիտի չարախօսէք իմ առջեւս, հարցուց Լուի, փողփոջ ձայնով։ Հաւատացին ինձ թէ երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնար զձեզ, եւ շատ աղէկ . . .

—Շարունակեցէք, անկեղծ եղէք, ըսին ձեզ թէ հոմանիս եղած էր, այնպէս չէ՞, հարցուց Տիանա՝ յանկարծական խստութեամբ։ Թերեւս ինքն անձամբ ըսած է ձեզ։ Կան մարդիկ որ ամապարծութենէ չարժեալ՝ չեն խղճար պատուոյ դէմ թշնամական աւելի բռուն խօսքեր ընելու։

—Իմ առջեւս երբեք չէ խօսած ձեր վրայ, թէեւ յաճախ հարցափորձած եմ զինքն . . . Ճշմարիտ է որ փափաքած եմ իմանալ թէ ո՞վ էիք եւ ի՞նչ էիք, տառապելս ալ աչք առնելով։ Այնքան կը սիրեմ զձեզ, որ կը կարծեմ թէ ձեր վրայ եղած չարախօսութիւնը պիտի մեռնէր եւ թէ ոչ մէկ բան պիտի զօրէր սիրոյս դէմ յաղթող ելնել։

—Սպահո՞վ էք։

Տիանայի դէմքն յանկարծ փոխուեցաւ, կոպերը թարթեցին իր կիսախուփ աչքերուն վրայ, ռունգները բաբախեցին, վարդագոյն բերանը կիսովին բացուեցաւ հեգնօրէն, եւ յոխորտ կերպարանքով մ'ըսաւ.

—Եւ եթէ ես ըսէի ձեզ թէ Քլէման սիրած է զիս, թէ իրենն եղած եմ, եւ թէ թերեւս դեռ . . .

Խօսքն աւարտելու ժամանակ չունեցաւ։ Լուի անոր ուսերէն բռնած ու անդիմադրելի ուժգնութեամբ մ'երկաթ վանդակորմէն վեր վերցուցած էր զայն։ Եթէ ձիգ մ'ընէր, փողոց իյնալով պիտի ջախջախուէր սալարկին վրայ։ Ինքզինք պաշտպանելու համար որ եւ է շարժում չըրաւ։ Մազերն, այս կոշտ դրկախառնութենէն քակուելով, ուսերուն վրայ թափուեցան իբրեւ անուշաբոյր թիկնոց մը, եւ սպառնացողին թեւերուն մէջ ու անոր կուրծքին վրայ սեղմուած, դէմքը խնդափայլ արտայայտութիւն մ'առաւ յաղթական։ Պահ մ'անշարժ մնացին՝ զիրար դիտելով. յետոյ յանկարծ, Տիանա զգլարուեցաւ կրակի մէջ զգլարուող պատղիճ տունկի մը պէս, շրթունքները մօտեցուց Լուիի շրթունքներուն եւ հոն համբուրեցան երկար համբոյրով մը։ Երիտասարդին այնպէս թուեցաւ թէ երկինք լուսաւորուեցաւ փայլուն լոյսերով՝ որք զինքը շլացուցին, ականջները զանգեցին եւ խելակորոյս մնաց, ձեռքերն անցուցած այն ոսկեգոյն մազերուն մէջ որոց մետաքսեայ ծփանքները շրջապատէին զինքը՝ բոցեղէն ծովու մը պէս։ Երբոր ուշաբերեցաւ, պայծառ երկինքն հանդարտ կը փայլէր, փողոցը լուռ ու մութ էր, պարահանդէսին երաժշտաց խումբը կը նուագէր հեռուն, եւ Տիանա, կանգուն եւ սակաւ ինչ տժգոյն, իր քակուած մազերը կը կապէր։ Լուի բռնեց զայն խանդավառ, որ տկար ընդդիմութիւն մը միայն ըրաւ, եւ երիտասարդը՝ բերանն անոր ականջին դնելով՝ կրկնեց.

—Կը պաշտե՜մ զձեզ։

—Եւ սակայն զիս սպաննել ուզեցիք, այնպէս չէ՞, ըսաւ գլուխը շարժելով։

—Ինչո՞ւ համար զիս ենթարկեցիք այս անարգ փորձութեան։

—Տեսնելու համար թէ իրօք կը սիրէ՞ք զիս։ Բայց միթէ այդքան նախանձո՞տ էք։

—Բոպէ մը ... , ա՛յնքան ... , որ խելքս կորսնցուցի։ Սուտ է, այնպէս չէ՞, ինչ որ ըսիք ինձ։

—Սուտ է։

—Հիմա ա՛լ չեմ կրնար հանդուրժել այն մտածութեան թէ ուրիշինն էք։

Տիանա ճակատը խոժոռեցուց, յետոյ բռնազբօսիկ ձայնով մը.

—Կը մոռնա՞ք որ ես իմ անձիս տէրը չեմ։

—Դուք անձամբ չըսի՞ք ինծ թէ ձեր ամուսինը ձեզ համար ուրիշ բան չէր եթէ ոչ օտարական մը։

—Առ իս ունեցած վարմունքն ո՛րքան ալ եղերելի ըլլայ, սակայն ոչ նուազ իր կինն եմ եւ իր անունը կը կրեմ . . . Տեսէք, յիմարութիւն գործեցի, եւ դառնապէս կը մեղադրեմ զիս՝ անխոհեմութեանս համար . . . Այժմէն կը յաւակնիք յառաջ քշել ձեր իրաւունքները . . . Զիս կորսնեան պիտի մատնէք . . . Կ'աղաչեմ, ինչ որ պատահեցաւ՝ սրբեցէք ձեր յիշողութենէն . . . Պահ մը ձեր խանդագին սէրէն յափշտակեալ, ձեր խօսքերէն արբշիռ, համեստութիւնս մոռցայ, եւ ամբողջ կեանքս ձեզ նուիրելու անմիտ երազն ունեցայ . . .։ Բայց քաջ կը տեսնէք որ անհնարին է այդ։ Ո՛հ, դուք եղաք այն միակ մարդն որուն անձնատուր եղայ, գոնէ բոպէ մը . . . Սիրեցի զձեզ, եւ դեռ չափազանց կը սիրեմ . . . բայց դեռ ժամանակ կայ, լաւագոյն է որ վշտակրինք եւ ալ զիրար չտեսնենք։

—Մի յուսաք որ հաւանութիւն կուտամ ատոր։

—Ուրեմն ի՞նչ կուզէք, գոչեց Տիանա։

—Ամբողջապէս զձեզ կուզեմ։

Լուի նորէն առած էր զայն իր թեւերուն մէջ, եւ անոր սրտին բաբախումը կ'զգար իր սրտին դէմ։ Փորձեց համբուրել զայն, բայց Տիանա խոյս տուաւ, եւ Լուի անոր մազերուն մէկ թանձր հիւսակը միայն կրցաւ խածնել։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՐԵԿԻ ՆԻՍՏԸ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Ննիգաբուէն Պատրիարքարան դարձաւ՝ Նախագահելու համար Խառն ժողովին արտասովոր նիստին որ յատկապէս գումարուած էր։ Քաղաքական Ժողովոյ Ատենապետ Բարձր. Ցարութիւն փաշա արդէն Պատրիարքարան եկած էր, և Ժողովոյ անդամներուն հրաւիրագիր ղրկել տուած էր։ Ժողովականք մեծամասնութեամբ ներկայ էին, և նիստը բաւական երկար տեւելով, Ն. Ամենապատուութիւն գիշերուան ժամ 2ին դարձաւ Բերա իր բնակարանը։ Կրօնական Ժողովէն ներկայ էին Տ. Գրիգորիս եպիսկ. Յովհաննէսեան և Տ. Վաղրամ եպիսկ. Մանկունի, Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան և միւս անդամք մեծ մասամբ. Քաղաքական Ժողովէն ներկայ էին Բարձր. ատենապետէն զատ, նաև Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Սմբատ փաշա Ալլահեան, Էլիաս էֆ. Զայեան, Գրիգոր էֆ. Խորեան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Միհրան էֆ. Սէթեան, և այլն։

Ինչպէս յայտնի է, Խառն Ժողովոյ սովորական նիստն ալ առաջիկայ ուրբաթ պիտի գումարի, օրակարգին վրայ ունենալով (1) Կազմութիւն Տեսուչ Խորհրդոյ, (2) Գաւառական Առաջնորդութիւնք և (3) վերաքննութիւն Սահմանադրութեան։ Այս երեք խնդիրներն ալ Խառն Ժողովն առաջին անգամ ըլլալով իր յառաջիկայ նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու։

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐՆ Ի ԵԷՆԻ ԳԱՓՈՒ

Շաբաթ օր Ամեն. Պատրիարք Հայրն Սպարապետ փաշային, Ծովային նախարարին, Ելմտական նախարարին, Ոստիկանութեան նախարարին և Սպայակոյտի նախագահին իր պաշտօնական այցելութիւններէն յետոյ ժամը 10ին վերադարձաւ ի Պատրիարքարան՝ ուր կը գտնուէին արդէն Եէնի Գափու քարոզիչ Տ. Արիստակէս Ծ. Վ. Վանքեան, Աւագերէց Տ. Խաչատուր քահանայ և Թաղական Խորհրդոյ անդամք՝ առաջնորդելու համար զՆ. Սրբազնութիւն Եէնի Գափու՝ ուր եկեղեցւոյն տօնախմբութեանն առթիւ Ս. Պատարագ մատուցանել հրաւիրուած էր։

Ս. Պատրիարք Հայրը ժամը 11ին մեկնեցաւ Պատրիարքարանէն իր հրաւիրակներով որոնք երկու կառքով կը հետեւէին Նորին Սրբազնութեան։ Տ. Բարգէն Վրդ. Ս. Պատրիարք Հօր կառքին առջեւէն կերթար ձի հեծած և Պատրիարքական Աւան ի ձեռին։

Թափորը Նշանը Ճատտեսիի ճամբով հասաւ եկեղեցի՝ ուր դպիրք և քահանայք զգեստաւորեալ՝ դիմաւորեցին Նորին Սրբազնութիւնն և «Հրաշափառ»ով առաջնորդեցին Տաճարը։

Երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ՝ Նորին Սրբազնութիւնն առաջնորդուեցաւ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ նախկին Ատենապետ Քէօմիւրճեան Մեծ. Ցարութիւն էֆ.ի բնակարանն՝ ուր գիշերեց։

Երէկ առաւօտ Ս. Պատարագ մատոյց և մէկ ժամու չափ հոգեբուխ քարոզ մը խօսեցաւ ի ներկայութեան հաւատացեալ խուռներամ ժողովրդեան՝ որ մօտակայ թաղերէ եկած լցուած էր նախկին ազնուականութեան մը ժամադրավայր եղած այս թաղին փոքրիկ՝ այլ սիրուն եկեղեցւոյն մէջ։ Ս. Պատրիարք Հօր խօսած քարոզին նիւթն էր, «Հաւատք ու եկեղեցի»։

Հաւատքն, ըսաւ, քրիստոնէութեան ներքին ոյժն է, իսկ եկեղեցին նորա արտայայտութիւնը՝ զոր Թադէոս և Բարթուղիմէոս առաջին Լուսաւորիչք, ինչպէս նաև Սուրբն Գրիգոր աւանդեցին մեզ։ Մենք Քրիստոնեայ Հայերս կեանքի սրբութեամբ միայն կրնանք այդ աւանդներն անաղարտ պահել և օգտակար ըլլալ մեր անձին, մեր Ազգին ու մեր երկրին, ի վերջոյ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Օգոստ. Սուլթանին Թանկագին կենաց համար։

Ս. Պատարագի ժամանակ Ս. Պատրիարքն զգեցած էր չալէ փառաւոր շուրջառ մը՝ զոր փաղամեծարիկ [illegible] Մաննիկ Քէօմիւրճեանի [illegible] սերն՝ Մաննիկ էֆ. Մաժակեանի քնքշատիկին հայ Բոր՝ նուիրած էր և առաջին անգամ ըլլալով կը գործածուէր։

Պատարագի արարողութեան ժամանակ կ'սպասաւորէին Տ. Բարգէն և Տ. Մուշեղ վարդապետք, միաբան Արմաշու և ձեռնասունք Նորին Ամենապատուութեան։

Եկեղեցական արարողութեանց աւարտմանէն յետոյ՝ Ս. Պատրիարք Հայրն իւր հետեւորդներով դարձեալ հիւրասիրուեցաւ Քէօմիւրճեան էֆ.ի ծովեզերեայ բնակարանն ուր միջօրէի ճաշն ըրաւ և ժամը 8½ին Քէօմիւրճեան և Փրէնկեան ընտանեաց իւր հայրական օրհնութիւններն ու շնորհակալութիւնը մատուցանելով մեկնեցաւ ի Պատրիարքարան՝ Նախագահելու համար Խառն ժողովոյ արտասովոր կերպիւ գումարուած նիստին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ օրը Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Վսեմ. Գրիգոր էֆէնտի Խըտըրեանի և Սեպուհ էֆէնտի Տէմիրճիպաշեանի հետ այցելութիւն տուաւ Սպարապետ Բարձր. Րիզա փաշայի, Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Վսեմ. Զէքի փաշայի, կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Վսեմ. Րէուֆ փաշայի, Ելմտական նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և ոստիկանութեան նախարար Շեֆիգ պէյի։

Պանտրմայի գաւառակին Եղիճէ գիւղաքաղաքին եկեղեցւոյ բակին մէջ գտնուած ազգային վարժարանը խարխուլ վիճակի մէջ գտնուած ըլլալով, ի հիմանց նորոգութեան համար կայսերական կառավարութեան դիմում եղած ու կայսերական Իրատէն ելած է։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարած է մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց Աւագերէցներուն որպէս զի իրենց եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնավարող քահանայից անուններն՝ և անոնց ձեռնադրութեան թուականը պարունակող ցանկ մը մատուցանեն իրեն։

Նորընտիր Կրօնական ժողովն իր առաջին նիստին մէջ որոշեց գիր մ'ուղղել Ամենայն Հայոց Հայրապետին՝ ծանուցանելով իր ընտրութիւնն և Նորին Ս. Օծութեան օրհնութիւնը խնդրելով։

Այս գիր պիտի ստորագրուի Կրօնական Ժողովոյ բոլոր անդամոց կողմէ։

Կրօնական Ժողովն իր շաբաթական նիստը պիտի ընէ վաղը ի Պատրիարքարան՝ ժամը 6ին նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Շաբաթ օրն՝ Ազգ. Պատրիարքարանի դիւանապետ Մեծ. Բարթող էֆէնտի Թէլեանի անուան տարեդարձն ըլլալով, Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնէութիւնը, Գեր. Փոխանորդ Հայրն և Մայր Եկեղեցւոյ քահանայից դասը զինքը շնորհաւորելու գնացին ի դիւանատուն։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են Աղթամարայ կաթողիկոսական փոխանորդ և Վանայ առաջ. փոխանորդին, Եդեսիոյ առաջ. փոխանորդը, Պարտիզակի Թաղական խորհուրդը, Իզմիտէն Մաքրէ վարդապետ, Մանչէստրէն Գրիգոր էֆ. Մսերեանց, Ռուսճուքէն Տ. Կարապետ քահանայ, Գոնեայի Թաղական խորհուրդը, Եսկի Շէհրէն Տ. Համազասպ քահանայ, Գաղատիայէն Տ. Խորէն քահանայ, Բուլղարականաց միաբանապետ Մըգըրը Ռ. Չէմպըրս՝ շնորհաւորական նամակ, Տարտանէլէն Սէթեան էֆ., Իզմիրի Թաղականութեան նախագահն և այլն, որոց ամենուն ալ Ս. Պատրիարքը նամակաւ շնորհակալութիւն յայտնած է։

ԱԶԴ

Ինչպէս ծանօթ է Յարգոյ Ազգայնոց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանն սկսա. 17էն ի վեր սկսած է իւր եօթներորդ տարեշրջանը։

Բազմաթիւ ծնողաց փափաքանաց համեմատ ուսմանց «դասական» ծրագիրը սակաւիկ ինչ փոխելով այս տարի՝ «նոր լեզու»ի ծրագիրն ալ ստանձնեց Ուսումնարանս, և ըստ այսմ դիւրութիւն կուտայ աշակերտաց՝ եւրոպական թէ՝ «դասական» և թէ՝ «նոր լեզու»ներու ուսմանց ընթացքին հետեւելու։

Թէպէտ Ուսումնարանս ստանձնած է եւրոպական լեզուներու ծրագիրն, սակայն տեղական պէտքերէն համեմատ ինչ ինչ բարեփոխումներ ըրած է, որով առանց չափազանց ծանրաբեռնելու աշակերտաց միտքը՝ բաւական ժամանակ կը տրուի հայերէն և թուրքերէն լեզուաց կատարեալ հմտութիւնն ստանալու, ինչպէս նաև անգլիերէնի և գերմաներէնի։

Փափաքելով ըլլալով որ յարգոյ ծնողք իրենց զաւակաց բարոյական և մտաւորական կրթութեան համար ամէն կարեւոր միջոցները կը գտնեն աստ և իրենց գոհունակութիւնը մեզ կը յայտնեն, ինչպէս ցարդ յայտնեցին շատերն և քաջալերեցին զմեզ բազմաթիւ աշակերտներ առաքելով, կը խնդրենք դարձեալ պատուական ուսումնասէր ազգայիններէն որ այսպիսի հաստատութեան մ'իրենց ուշադրութեան առարկայ ըլլայ և աւելի ևս բազմաթիւ ուսումնատենչ երիտասարդներ հիւրընկալէ իր որմերուն մէջ՝ իբրեւ բարձր կրթութեան միջավայր մը։

Տնօրէնութիւն
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանի
Եէշիլ փողոց, Թիւ 1
Բերա, 30 Նոյմ. 1896 1—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Զօր գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Հաշուակալութեանց Ատենին նախորդ նախագահ Զիւհտի պէյ։

Ամասիա գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Պետական Խորհրդոյ վճռաբեկ ատենին նախորդ ընդհանուր դատախազ Քեմալ պէյ։

Իւլայի երկրորդ աստիճան սըրբուեցաւ Ոստիկանութեան նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին տնօրէն Մուխթար պէյի։

Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Երեւանի կառավարիչ Մ. Թիժանքավոզի և Կ. Պոլսոյ պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Ալի Էքպէր խանի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄՈՒՆՔ

Երէկ կիրակի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ հելլենական դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը «Պատույ Լէգէոն»ի Դ. աստիճանը նուիրեց Հռոմի օսմանեան դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Օսման Նիզամի պէյի։ Ռուսական կառավարութիւնը Թագադրութեան հանդէսի չքադրամը տուաւ «Իգտամ» լրագրոյ արտօնատէր ու Թղթակից Ահմէտ Ճէվտէդ էֆէնտիի և խափանեալ «Արեւելք» լրագրոյ Թղթակից Մամիկոնեան էֆէնտիի։ Կայս. Իրատէ մ'արտօնեց այդ պատուանշաններու գործածութիւնը։

—Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ զինուորական հաստատութեանց նպաստամուցոյ յանձնաժողովոյ կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,403,244 ղրուշի։

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ. — Դատական նախարարութիւնը հրահանգ մը պատրաստեց՝ գիւղախումբերու և գիւղերու մէջ կազմակերպելի հաշտարար ժողովներու պարտականութեանցը նըկատմամբ և մատոյց զայն Բ. Դրան։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐԱՑ կազմակերպութեանը համար պատրաստուած կանոնագիրը ղրկուեցաւ Բարձր Մեծ-Եպարքոսին որ պիտի մատուցանէ զայն ի Կայս. Պալատ։

ՔՆՆԻՉ ՄԱՐՄԻՆ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Տրապիզոն ղրկել քննիչ մարմին մը, զոր կը կազմեն Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Ալիզ պէյ, Ելմտական ժողովոյ անդամներէն Խահէմ պէյ և սպայակոյտի Միրլիվա Րաիֆ փաշա։

ՎԱՆԱՅ ԾՈՎԸ. — Ծովային նախարարութիւնն որոշեց Փարոսներու վարչութեան տնօրէն Մ. Քոլասէ տասը հազար ոսկի փոխ առնել տարեկան ութ առ հարիւր տոկոսով և այդ գումարով շինել Վանայ ծովուն մէջ բանելիք շոգենաւերն։ Հարկ եղած պայմանագրութիւնն ստորագրուեցաւ։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարին նախագահութեամբ ոստիկանաց կազմակերպութեան համար կազմեալ յանձնաժողովն աւարտեց իրեն մատուցուած ծրագրերու քննութիւնը։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ սպայներէն հազարապետ Հըֆզի պէյ՝ Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ Տարտանէլ պիտի երթայ՝ մեծ տրամագծով ծովեզերաց յատուկ Թնդանօթներու փորձը կատարելու համար։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնն որոշեց փութացնել նոր մարտանաւերու շինութիւնն և միւս կողմէ տասնի չափ փոքր շոգենաւեր ալ շինել։

ԱՐՄՏԻՔ. — Ծանուցուեցաւ կուսակալաց չարգիլել արմտեաց արտածութիւնը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հելլենական առեւտրական սենեկին ընդհանուր ժողովն ուրբաթ տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան հելլենական դեսպանին, դեսպանատան պաշտօնէից և երեւելեաց։ Վարչական խորհրդոյ հինգ անդամոց՝ ՄՄ. Խօսթաչ ու Տիմօսթէն Խլէէնիտիի, Եւլիաքօյի, Արօսթօլիտէսի և Ֆիլիբբիտէսի տեղ, որոց պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցը աւարտած էր, նոր ընտրութիւն կատարուեցաւ։ Առաջին չորսը վերընտրուեցան՝ իսկ հինգերորդին տեղ ընտրուեցաւ Մ. Բալասօգօ, պաշտօնեայ Բէժիի։

Ս. ԱՆԴՐԷԱՍ Առաքելոյն տօնին առթիւ շաբաթ առտու Ֆէնէրի մայր եկեղեցւոյն մէջ Տ. Անթիմոս Պատրիարքը հանդիսաւոր պատարագ մատոյց՝ ի ներկայութեան Սինոդականաց։ Ս. Անդրէաս Առաքեալը Կ. Պոլսոյ մէջ քարոզած է Քրիստոնէութիւնը։

ԼԷՏԻ ՔԸՐՐԻ, անգլիական դեսպանին կինն, որ բացակայ կը գտնուէր, չորեքշաբթի մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ շոգենաւային ընկերութիւնը վեցամսեան համար իտալական ընկերութենէն վարձեց Ինէոյօ Ֆլօրիօ շոգենաւը Քէօսթէնճէի գիծին համար։ Այդ շոգենաւն, որ անցեալ յունիսին շինուեցաւ յԻտալիա, 88.75 մեթր լայնութիւն և 1,604 թօնօ տարողութիւն ունի։ Ունի երկու մեքենայ և երկու անիւ, որք իրարմէ անջատ կը շարժին։ Այդ երկու մեքենաներ ունին 4,173 ձիու ոյժ և ժամը 18 մղոն արագութիւն։ Ինէոյօ Ֆլօրիօ ուրբաթ առաջին անգամ ըլլալով Քէօսթէնճէ ուղեւորեցաւ և երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ. — Ցունաց Պատրիարքարանի Փոխանորդն այցելութիւն տալով աւստրիական դեսպան Պ. Ֆօն Քալիչէի, յանուն Տ. Անթիմոսի, բարի գալուստ մաղթեց։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Սկիւպէն կը հեռագրեն թէ հինգշաբթի տեղացած հեղեղներէն անձրեւներէն գետակները յորդեր են. քաղաքն ողողուեր է. մեծ վնասներ կան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Սէլանիկի մէջ հինգշաբթի երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։

ԻԶՄԻՐ — ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղւոյն վերջացող շաբթուան հասոյթն եղած է 6,876 ոսկի. անցեալ տարի նոյն միջոցին եղած էր 6,566։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց ընկերութիւնն որոշեց փութացնել Էնկիւրիի ու շրջակայից կայարաններուն մէջ 379,000 քիլէ ցորեններու փոխադրութիւնը։ Ամէն օր Էնկիւրիի կայարանը տասը-տասներկու վակօն պիտի գըտնուի, որք ի հարկին գիշերներն ալ պիտի լեցուին։ Միւս կայարանաց համար ալ վակօններ պիտի յատկացուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչութիւնն որոշեց տարեկան 16,000 ոսկւոյ խնայողութիւն մը ձեռք բերելու համար այլ և այլ պաշտօններ ջնջել և մէկ քանի[illegible] ուրիշներու միացնել։ Բացը[illegible] պաշտօնեաներէ ոմանք գաւառային պաշտօններու կը կոչուին և[illegible] բոլորովին բացը մնացածներն ալ պարգեւ կստանան։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ. — Թ. Հաֆըզ «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ» լրագրէն[illegible]ելով՝ կը հերքէ այն լուրը թէ Օսմ. կայսերական Պանքայի տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթի վերջի եւրոպական ուղեւորութիւնն Օսմ. կառավարութեան ի հաշիւ փոխառութիւն մը կնքելու նպատակ ունէր։ Վիեննայի Թէրթը կը յարէ թէ Սըր Էտկար Վինսընթ Կ. Պոլիս վերադառնալով, այս մասին որ և է առաջարկ չէ ըրած Բ. Դրան, և թէ վերջին ցաւալի դէպքերուն հակառակ, Օսմ. կառավարութեան հասոյթները կանոնաւորապէս կը գանձուին և մանաւանդ որ Հանրային Պարտուց վարչութեան յատկացեալ հասոյթներն ամէն ամիս կաւելնան, ինչպէս հրատարակեալ տեղեկագիրք կը հաստատեն։

ՆՊԱՍՏ. — Ընդհանուր Նպաստամատոյց բարձր յանձնաժողովն իր հաւաքած նպաստներէն 139,000 ղրուշ ղրկեր է Մարաշի կարօտելոց բաշխուելու համար, ձեռամբ Օսմ. պանքային Հալէպի մասնաճիւղին։

ՏԷՅԹԷՐԸ ԽԱԳԱՆԻ. — Կայսերական Անատօլուի նահանգներուն մէջ գործադրելի բարենորոգմանց ծրագրին 13րդ հատուածին տրամադրութեանց համաձայն, հողային ու կալուածային փոխանցման գործողութիւնները քննելու համար ամէն տարի յատուկ քննիչներ պիտի ղրկուին գաւառները։ Տէֆթէրը Խագանիի վարչութիւնը թէ՛ այս քննիչներուն և թէ՛ տեղւոյն մէջ կազմելի քննիչ յանձնախումբերուն պաշտօնը գծող կանոնագիր մը պատրաստելով՝ Բ. Դրան մատուցած և այս վերջինն ալ բարենորոգմանց բարձր յանձնաժողովին հաղորդած է ի քննութիւն։

ԶԷՅԹՈՒՆ. — Մարաշի կառավարիչն հեռագրած է առ Բ. Դուռն թէ Զէյթունի կառավարական պաշտօնատան նորոգութիւնն ու զօրանոցին շինութիւնն աւարտած ըլլալով, բացման հանդիսաւոր արարողութիւնը կատարուեր է ի ներկայութեան պաշտօնէից ու ժողովրդեան և այս առթիւ Վեհ. Սուլթանին կենաց համար բարեմաղթութիւնք եղեր են։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԵՅԻ վարչութիւնն ութ հարիւր ոսկի տուաւ ի նպաստ զինուորական հաստատութեանց։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Վաճառական Մ. Բօլ Լաշէգ աղերսագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան մնաշնորհ խնդրեց Սկիւտարէն Պաղտատ երկաթուղի մը շինելու համար։ Մ. Բօլ Լաշէգ իւրաքանչիւր քիլօմեթրի համար երեք հազար Ֆրանք խնդրեց՝ ի փոխարէն առաջարկելով կէս առ հարիւր տուրք մ'առնուլ օսմանեան երկիրներէն արտածուած մէկ քանի նիւթերէ, սակայն այդ առաջարկութիւն ընդունելի չէ նկատուած։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՑՈՎՍԷՓ ԷՖ. ի մօտոյ պիտի հրատարակէ Բէյթէ-ուլ (մուրացող տէրվիշներու սկահակ, թաս) անունով գաւեշտաթերթ մը, մէկ կողմը թուրքերէն՝ միւս կողմը հայատառ թուրքերէն՝ զաւեշտանկարներով որոց փորագրիչն ևս ինք պիտի ըլլայ։ Մեր հնարիմաց և զուարթաբարոյ գաւեշտագէտին յաջողութիւն կը մաղթենք։

ՄԱՔՍՈՒԱՅԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա, որ հիւանդ էր, ապաքինեցաւ։

ԹՈՒՋՆՈՑ ԾԻՐՏԸ. — Եօզղատի նախորդ կառավարիչ Սիւլէյման պէյ մենաշնորհ խնդրեց շահագործելու թըլչնոց ծիրան, որ կը գտնուի Նէմէնի ծովեզերեաց վրայ և այլ կողմերու մէջ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատար Մ. Եատովսքի երէկ Բոլէֆ պահականաւով պտոյտ մը կատարեց կղզիներու կողմը։

ՍԸՎԱԶԻ մէջ այս տարի արմտեաց առատութիւն կայ, այնպէս որ տեղական պէտքերու բաւելէ զատ չորս միլիոն քիլէ ալ աւելի է։

ԶԻԹԱՊՏՈՒՂ. — Իզմիտի ու Կէյվէի կողմերն այս տարի ձիթապտուղը խիստ առատ է։

ԱՐԻՖ ՊԷՅ, մաքսային ժողովոյ նախագահն, որ հիւանդ էր, մեռաւ։

ՈՃԻՐ ՄԸ. — Առջի գիշեր Պոլսոյ կողմը ոճիր մը գործուեցաւ։ Քըրքաթխանէճի Արիֆ էֆէնտի գիշերն իր տունը դառնալու պահուն սպաննուեցաւ երկու անծանօթ կողմէ։ Ոստիկանութիւնը մէկ քանի մարդիկ ձերբակալեց իբրեւ կասկածելի։

ՏՈՒՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատուած յամին 1852

Նորաձեւ գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն [illegible] կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յոր եւ նման բնականի, [illegible] (ըստ տարիքի), [illegible], եւ [illegible] հրաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի [illegible]։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Ջըպուգճեանց դէմ)։

Գաւառացիք յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բժշկարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խրիստօֆէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպայի եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	21 33
Ամենէն բարձր գին	»	21 34
Ամենէն վար գին	»	21 31
Օսմանիյէ	»	73 20
Ռումէլիի երկաթ.	Փր.	98 —
Ռէժի	»	— —
Քռէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 17
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 —
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	7 27½
» Ժուխանա	»	2 40
Սիկառէթ Ա.	»	1 34
Սիկառէթ Բ.	»	1 30
Սօս. Օթ. Շամժ է Վալ.	Ա. Ո.	3 03
Ճէն. Թօպաքօ Քորք.	շիլին	— 07.3
Ճէն. Էնթէրբրայզ	»	— 09.6
Թրամուէյ պարտաթ.	Փր.	488 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	342 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455 —
Թրանուվայ	»	37½
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 75
» ութ	» » »	4 —
Ռումէլ. երկ. մէկ	» » »	— —
» » ութ	» » »	— —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ	109 5/8
Փարիզ 3 »	Փր.	22 97½
Ֆիօրին մանտա	»	10 87½
ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ		
Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	22 02
Ռումէլիի երկաթուղի	Փր.	99 75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87 17
Անգլիական ոսկի	»	110 —
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 10
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 56

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 12 ԴԵԿՏ.		
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	Փր.	103 20
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. բաց.	»	20 07
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. գոց.	»	20 25
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	20 40
Օսմանիյէ	»	— —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	99 25
Օսմ. Բրիօրիթէ	»	— —
Մաքսատուն	»	460 —
Օսմ. Ռէժի	»	313 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	529 —
Քռէտի Լիօնէ	»	766 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367 —
Իտալական Ռանթ	»	93 40
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 250
Դրամադեղչ	»	2 —
Թրանսվաալ լանտ	»	37 50
ՊԵՐԼԻՆ, 12 ԴԵԿՏ.		
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	— —
» փոխառութիւն 1888	»	— —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	99 10
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	82 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 185
ՎԻԵՆՆԱ, 12 ԴԵԿՏ.		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆիօր.	120 20
Ռումէլիի երկաթուղի	»	48 50
Օսմ. Ռէժի	»	142 50
ԼՈՆՏՈՆ, 12 ԴԵԿՏ.		
Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	112 06
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	65 —
» » » Բ.	»	31 75
» » » Գ.	»	20 12
» » Դ. բաց.	»	19 87
» » Դ. գոց.	»	20 —
Փոխառութիւն Գաստյա	»	76 50
» Օսմ. 3½ %	»	94 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 —
Այտընի երկաթուղի	»	12 —
Եգիպտական Միացեալ	»	104 25
Հելլենական 5 %	»	28 50
Մօնօփօլ հելլենական 4 %	»	29 —
Ռանթ 4 %	»	23 50
Ռուսական 3½ % 1891	»	99 —
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93 75
» Նոր » 6 % 1892	»	94 75
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 40
Դրամադեղչ	»	4 —

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով պաշտնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան աւյարանը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ — Ղալաթիա, Պօղոսեան վրայ (Հին Մաքսատան փողը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՌԷԹԹԷՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ
1897
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Բացի սովոր. օրացոյցէ, 160 մէջէն աւելի էջերու մէջ կը բովանդակէ Գիտական, Գրական, Բանաստեղծական, Վիճակագրական, Պատմական, Առողջապահական, Զուարճական եւ այլ զանազան հատուածներ եւ հարկաւոր ամէն օգտակար գիտելիքներ։

Հասոյթը յատկացեալ է Պրուսայի Արեւելեան Որբանոցին, ուր 115ի չափ որբ եւ անտէրունչ մանկունք պաշտպանուած կը խնամուին եւ որոց խնամակալներն 10 տարիէն աւելի ծախք կը լինի տարին։ Այս Որբանոցին հաստատ նկատուած է լոկ զգած սրտերու յօժարական նուէրները։

ԳԻՆՆ Է 50 ՓԱՐԱ.

Կը գտնուի է ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, Զափթիէճիլար, Թիւ 20։

Մեծաքանակ գնողներու զեղչում կ'ըլլայ։ 7—1

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

ՄԱՐԳՐԻՏՆԵՐ Մանկապարտէզի-Մաղկոցի տղայոց Բ. տարի. գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած, ձեռագիր օրինակներով ճոխացած, շուտ և աւելի կարդալ գրել ուսուցանելու միակ գիրքն է։ Գին 50 փարայ։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, Մասն Ա. Աննման ձեւով պատկերներու վրայ կուսուցանէ հայ լեզուի նախադասութիւնը։ Գին լաթակազմի 50 փարայ։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, Մասն Բ. Բոլորովին նոր ձեւով պատկերներու վրայ կուսուցանէ քերականութեան ամբողջ մասունքը բանիւ։ Գին լաթակազմին 100 փարայ։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ, վարժութիւն գրաբարի, հետեւողութիւն Ռուսերէնի գրութեան. աշակերտ կը գտնենք դասատուաց անգամ մը դալն առնել։ Գին 4 ղրուշ։

ՏԱՃԿԱԽՕՍ տղայոց ԳԵՂՑԻՆ ՔԲՈՍԱՐԱՆԻ Բ. տարին լոյս տեսած է, որ կուսուցանէ նոր ձեւով բազմազան նիւթերու վրայ խօսիլ ու գրել։ Գին 3 ղրուշ։ 10—01

Տոմարակալութեան ինչպէս նաեւ գաղիերէն և անգլիերէն թղթակցութեան վարժ պաշտօնեայ երիտասարդ մը կը փափաքի գրագրի պաշտօն մը ստանձնել վաճառատան մը մէջ։ Դիմել «Բիւզանդիոն»ի խմբագրատունը։ 6—4

Երիտասարդ մը կը փափաքի առեւտրական տան մէջ գրագրի պաշտօն ստանձնել։

Դիմել «Բիւզանդիոն»ի խմբագրատունը։ 6—4

ՄԵՐ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Բիւզանդիոնին Պրուսայի բաժանորդները կամ բաժանորդ գրուիլ ուզողները կրնան դիմել Մանուէլ Սամա էֆ.ին որ մեր գործակալն է հոն, և մեր ընկալագրին ստանալով, անոր վճարել։

Պրուսայի մէջ նաեւ անոնք որ ծանուցում ունին Բիւզանդիոնի միջոցաւ հրատարակելու համար, կրնան նոյն էֆ.ին դիմել։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Ց. Գ. ՓԱԼԱԴԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԽՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ և բնական ու բնապատմական գիտութեանց, Պատկերազարդ. Ա. Տարի։ Կրնայ ծառայել միանգամայն իբրեւ ընթերցանութեան դասագիրք։ Գին 3 ղրուշ։

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՒՆՔ ԳՐԱՀԱՇՒԻՑ, Թուաբանական խնդրոց լուծմանը համար կերտուած. Մանկավարժական ուղղութեամբ. Աշակերտաց մասն. Գին 3 ղրուշ։

ՆՈՅՆ, Ուսուցչաց մասն կամ Բանալին. Գին 3 ղրուշ։

ԱՐՈՒԵՍՏ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ եւ Վաճառականական գիտելիք. Պարզ տումար եւ կրկնատումար։ Դիւրուսոյց մեթոդ։ Ամէն մարդ կարող է ինքն իրեն սորվիլ։ Գին 6 ղրուշ։

Կեդրոնատեղի Մարգարեան գրատուն Մէրճան

ՊՐՕՖԵՍՍՕՐ Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳՂ.—ՀԱՅ.

Ականաւոր անգլիագէտներէ գնահատուած և իր տեսակին մէջ ամէնէն ընտիր այս բառարանը կը պարունակէ 55000 ամէն տեսակ բառ և ոճ, բոլոր հնչումներն գրուած և առ այս գրքին սկիզբն ու վերջն ալ խնամով գրուած են քերականական կանոններ, գիտելիքներ, ծանօթութիւններ, յատուկ անուններ և անգլիերէնի մէջ յաճախ գործածուած համառօտագրութիւններ։

Կը գտնուի Պայլը Հանէի Մարգարեան գրատունին, որպէս և այլ հայ գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Սերվիչէն էֆէնտիի տպարանը, Սուլթան Համամ։

Գին քարթօնէ 54, ընտիր լաթ 60 հատ թղթի վրայ տպուած ½ կազմ 1 լ. օսմ. դպրոցաց, ուսուցչաց և մեծաքանակ գնողաց համար առանձին գին կայ։ Փոստի ծախքը տպարանին վրայ է։

Բառգիրք հայ—գղ. Ն. Տիլիքճեանի գին քարթօնէ 15, լաթ 17½ նոյն տեղերը. Ձեռ զեղչ։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1897 ԹՈՒԻՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հրատարակիչ. — Ն. Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 1897 տարւոյ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑՆ, որ բաց ի [illegible] պարունակէ [illegible] հատուածներ, [illegible] , գիտական [illegible] տե[illegible], ընտանեկան դեղեր, վէպեր, մանրավէպեր, բանաստեղծութիւններ, և ի մասնաւորի 1895 եւ 96 տարւոյ Տարեցոյցին մէջ հրատարակուած Մեծ. Ա. Փանոսեան էֆէնտիի Օջախին Նամակին Պատասխանը։

Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պերպերեանի տպարանը, Կ. Պոլիս, Եսկի Զափթիէ ճատտէսի թիւ 61 եւ ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Ղալաթիա, Բօմոնթի խանի ներքեւ Մեծ. Ե. Վրոյրի, և Եօրկանճըլար ճատտէսի Ռոմանի և Ընկ. վաճառատուներու, Օրթաքիւղ Մէշարի Պ. Վիչէնին խանութը։

Գին 6 ղր.

ՀԱՄԱՌՕՏ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

7-10 տարեկան փոքրիկ աղջըկանց համար։

Պատկերազարդ Ա. տարի։ Յօրինեց Վ. Պ. Էսմէրեան. Հրատարակիչ Յ. Մատթէոսեան. Կ. Պոլիս։

Գին 3½ ղրուշ։

Այս պզտիկ գիրքը «Բիւզանդիոն»ի մէջ քննադատուելով ըսուեցաւ թէ «իրական յառաջդիմութիւն մ'է այն». մենք ալ կը յանձնարարենք թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներու բոլոր աղջկանց վարժարաններուն։

ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ Մ. ՏԷՏԷԵԱՆԻ

Այս գրամենեակը՝ իւր բազմաթիւ յաճախորդներով ամենուն ծանօթ ըլլալով, կըրողի դասական և այլ խմբագրութեամբ և թարգմանութեամբ, կը խմբագրէ և մանաւանդ խիստ գեղեցիկ գրով կը գրէ յատուկ Կայսեր մատուցանելի աղերսագիրները, Կայսեր Թուղրան կը դնէ, տպագրուելու համար տաճիկ և այլ լեզուաց գրերը կը գրէ, տպագրական և փորագրական գործեր կըստանձնէ, գիրք, Թուղթ և գրիչ կը հայթայթէ, գինները չափաւոր են և գաւառներու համար դիւրութիւններ կը տրուին։ 7—10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԼԵԹՈՒԻՑԻ ԱՍԱՐ
ՄԱՍ Ա. ԵՒ Բ.
Տիպ. 8րդ
Յօրինեց Մ. ԱՐԻՖԵԱՆ

Սոյն երկու դասագիրք՝ որք իրենց տեսակին մէջ առաջինն են, կը ծառայեն Օսմաներէնի ընթերցանութեան, թարգմանութեան, գրուցատրութեան և քերականական խել մը ծանօթութեանց։

Ա. մասը ի մէջ այլոց կը պարունակէ նաեւ Օսմաներէնի ուսման յատուկ հնգամեայ խիստ կարեւոր ծրագիր մը և մեծանուն հեղինակին ցարդ հրատարակած և Ռուս. Իորհրդէն ու Մէարիֆէն վաւերացած 52 հատոր օգտաշատ գրեանց մասին ծանօթութիւններ։ Ա. մասը 60 փարա, Բ. մասը 2 ղրշ. Վարժարանաց 30 առ հարիւր զեղչ։ 10—10

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԵՐԱ

Բերայի Պատ. Կրթ. Խնամակալութեան հսկողութեան տակ հաստատեալ կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Ե. շրջանը սկսաւ Նոյեմբեր 3, կիրակի օր, ժամը 6ին, Էսաեան վարժարանի մէջ.

Եօթն ամսոյ մէջ, միայն կիրակի օրեր 3 ժամ զբաղմամբ պիտի ուսուցուին։

1. Վաճառականութիւն. — Առեւտրական օրէնք եւ սովորութիւնք, առեւտրական թղթոց զանազանութիւն ու գործածութեանց եղանակներ։

2. Տոմարակալութիւն. — Պարզ տումար, կրկնատումար եւ ամէն տեսակ ընթացիկ հաշիւներ։

3. Հաշուագիտութիւն. — Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ, սեղանաւորական գործառնութիւնք եւն։

Վճարումն է ամսական 20 ղրուշ կանխիկ։

Դիմել Էսաեան վարժարան Բերա
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
Վերատեսուչ Հոգաբարձու
Առեւտրական վարժարանին

ՄԱՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ և Մէտիթէրանէի մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպա	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնֆիս	3500	Նեֆթիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօրիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կառքոնի	1500
Փարոս	2750	Կրէն	1500

Թիպա շոգենաւը դեկտ. 10 ին (Ն. Տ.) Լիվրբուլէն հոս կսպասուի ընդհանուր ապրանքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՔՐԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Արեւելքի մէջ ամիսը երկու անգամ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էտրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ալգաս	2393
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավոնիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինթիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գադալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Թրինիտատ շոգենաւը հոս ժամանեց։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
գործակատար
Սլիքսիանիս խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՃԱՆԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլի և Պոնթոսի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Մինկրէլի շոգենաւը դեկտ. 9 ին (Ն. Տ.) կէս օրէն չորս ժամ յետոյ Նովորոսիսք պիտի ուղեւորի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում հանգչելով։

Արմէնի շոգենաւը դեկտ. 15 ին (Ն. Տ.) Մարսիլիա պիտի ուղեւորի կէս օրէն չորս ժամ յետոյ։

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորաց եւ ապրանքի փոխադրութեան, նաւուղչեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԷՄՈՒՐԷ ԲԸԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Սեւ-ծովու մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիփշըն	3500
Բէնգալիան	10500	Բելժիքան	3000
Լէնքաստրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծորճիան	8000	Անատոլիան	2500
Պոտոմիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Թայէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբորդօ	800
Թէուտօնիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆամիան	3500		

Աչտըլեան շոգենաւ հոս ժամանեց Լիվրբուլէն ընդհանուր վաճառքով։

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ՏՈՔԹՈՐ Գ. ՇԷՐՊՕՆԵՑ
ԿԱՄ
ՀՈԳԵՓՈԽՈՒԱԼԸ

Թէօֆիլ Կօթիէի ին հետաքրքրաշարժ և իր տեսակին մէջ առաջին սքանչելի վէպ մ'է, կը ծախուի Զապթիէճիլար Եօքուշու թիւ 29 Յովհան էֆ. Աչճեան գրատունը. գին 4 ղրշ.։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՅԵՒՐՈՊԱ.

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ Իթալիէն 1, 3 Ռիւ Լը Բէլըթիէ փողոցի անկիւնը մէջ
1845 Հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագր. ներու վճ. 1,123,000,000

1895 ի տարեշրջան

Ապահովագրեալներու վճ. 87,000,000
Հասոյթ 196,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000,000

1896 յունուար 1

Աւանդք և անշարժ կալուածք յԵւրոպա 40,000,000
Յաւելեալ դրամագլուխ 124,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք 4,141000000

Տիեզերական ապահովագիր

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովադներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան. Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ սալով Ընկերութեան փոխատուութիւններու ողջ գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ԳԱՒԱՌԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մասամբ գաւառներու այն ընթերցողներէն որք արդէն ծանուցած են որ կը նորոգեն Բիւզանդիոնի բաժանորդութիւնը բայց դեռ չեն ղրկած բաժինագինը, կը խնդրենք փութացնել վճարումն, եթէ չեն ուզեր որ թերթին առաքումն ընդհատի։

Հեռաւոր գաւառներու ընթերցողներն (որք չորրորդը մէկ անգամ սուրհանդակ կընդունին) առաջիկայ շաբաթ օրն ևս պիտի ստանան Բիւզանդիոնի ծրարն, և այնուհետեւ բաժնեգինը չղրկողները միայն պիտի ստանան թերթը։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆՍԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ.
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Գարաքէօյ կամուրջին մօտ Հալաճեան խան
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլիս Սուլթան Համամ Հաճօփուլօ խան

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ Պանքայի ամէն գործողութիւններ. արժէթուղթի վրայ փոխատուութիւն. հաշուընթացներ կը բանայ՝ արժէթուղթեր գրաւ առնելով. փոխանակագիր կը հանէ Ֆրանսայի ու օտար երկրաց զանազան հրապարակներու վրայ։ Վարկի Թուղթեր կուտայ. Սակարանի յանձնարարութիւններ կը կատարէ. վճարումներ կ'ընդունի, և պայմանաժամեայ աւանդներ կուտայ որոշեալ պայմաններով։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԵՐ - ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործեր. ապրանքի փոխարէն փոխատուութիւններ կ'ընէ. ապրանքներ կ'ընդունի իբրեւ անպարտ աւանդ՝ մինակ զետեղման վարձքն ստանալով և կամ Կ. Պոլսոյ և օտար երկիրներու մէջ վաճառելու յանձնառութեամբ։

ԱԶԴ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խաւեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէրօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Ջիլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտ խանի ներքեւ թիւ 2 մըթերանոցն։

Յիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Շիքակոյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Մետալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր չինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գիններ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բազաքը խաղողէ եղած մաստիքա և Քարթալի ճէպրէի տեսակ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արտաքարգ և նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՈՏՍԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Երեխաներու համար։— ՏԱՆԹԵԼԱ.— Վալանսիէն, Գարօ, Թիւլ, Բէօքիւր, Շանթիյի, Գալթօն, Իռլանտեզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Բրդանէ և Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹՐԻ.—Պունճուքով, և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կաննթիլա, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր ևայլն։ ԳՈՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուառէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԴՐԷԸ ԵՒ ԿԱԶ.— Գուէր տը Շին, Գուէր Անկլէ, Գուէրլիս, Կազ, Կըրէնատին, պաբէժ բուրդ և մետաքս, Թաւլաթան, Մուսլին ևայլն։—ՖԱՐՖԼՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքեօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գիպարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթելայէ, ծրարով և պատրաստ չինուած Ճիպիկներ։— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Բրդանէ։— ՔՕՌՍԷ.—Դաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բըլըշով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կնունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ։— ԲՈԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ ևայլն։— Շալեր.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաեւ Ֆինօ Շալ Էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառումներ։

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ
ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆԸ

Մահմուտ փաշա Թիւ 211 և Ղալաթիա Գարաքէօյ (Կամուրջին մօտ, Պօղոսեան խանին անկիւնը) Թիւ 9։

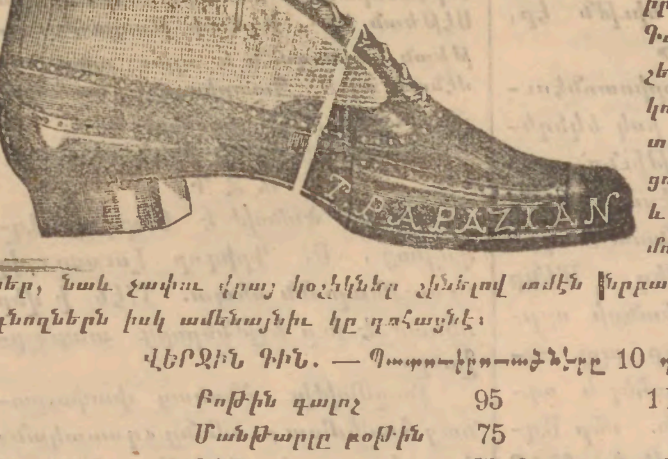

Որ տարիէ մը ի վեր ապրանքաց սղութեան համար կօշիկներու գինները բարձրացուցած էր, վերջերս ի դիւրութիւն և ի գոհացումն իր արգոյ յաճախորդաց Գաղղիոյ առաջնակարգ կաշեգործներէն մեծ քանակութեամբ ապրանք բերել տալով գինները նորէն իջեցուցած է. ունի ամէն ձեւի և ամէն չափու վրայ խնամով պատրաստուած կօշիկներ, նաեւ չափու վրայ կօշիկներ շինելով ամէն քմահաճոյ եւ դժուարահաճ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ. — Պատուիրուածները 10 ղրուշ աւելի։

Բոթին գալոշ	95	105	կլասէ
Մանթարլը բոթին	75		
Կէթրայ	75-80	85	»
Բոթին	68	75	»
Ըսկարբին	55	60	»